

พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน เล่ม 2 (จีน-ไทย-อังกฤษ) (22)

ธวัช บุรณถาวรสม

หวั่ง เสี่ยวเทา

สุชาดา อโณทยานนท์

Y (ต่อ)

幽门 (yōu mén): 位于上腹部, 脐中上 6 寸, 前正中
中线旁开 0.5 寸。主治: 呃逆, 呕吐, 腹痛, 腹胀,
泄泻等病症。

ยิวเหมิน: จุดฝังเข็มบริเวณท้อง อยู่เหนือสะดือ 6 ชู่น
และห่างจากแนวกึ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 0.5 ชู่น
ข้อบ่งใช้: สะอึก อาเจียน ปวดท้อง ท้องอืด และท้องเสีย

youmen (KI 21): an acupoint located on the upper
abdomen, 6 *cun* above the umbilicus and 0.5 *cun*
lateral to the anterior midline. Indications: hic-cup,
vomiting, abdominal pain, abdominal distention,
and diarrhea.

有神 (yǒu shén): 脉动节律整齐、柔和有力的脉
象, 为“有神”, 意指人有神气。

หยิวเสิน: มีชีวิตชีวา ลักษณะชีพจรที่จังหวะการเต้น
สม่ำเสมอ อ่อนนุ่ม และมีแรง แสดงถึงการมีพลังชีวิต

pulse with vitality: a regular, delicate and
powerful pulse indicating the existence of vital *qi*.

有胃 (yǒu wèi): 脉动不疾不徐、从容和缓的脉
象, 为“有胃”, 意指人有胃气。

หยิวเว่ย: มีลมปราณกระเพาะอาหาร ลักษณะชีพจร
เต้นไม่ช้าไม่เร็ว นุ่มนวล แสดงถึงการมีลมปราณ
กระเพาะอาหาร

pulse with stomach *qi*: a calm and gentle pulse,
neither fast nor slow, which indicates the existence
of stomach *qi*.

游溢精气 (yóu yì jīng qì): 水谷精气满溢 (上输
于脾)。

หยิวอี้จิงชี: ลมปราณสารจำเป็นท่วมท้น ลมปราณสาร
อาหาร สารอาหาร และน้ำเต็มล้น (ส่งต่อไปม้าม)

overflow of essence *qi*: the essence *qi* from
foodstuffs is overfilled (then transported to spleen).

鱼际 (yú jì): 手太阴经荥穴。位于手外侧, 第 1 掌
骨桡侧中点赤白肉际处。主治咳嗽、咯血、咽
干、咽喉肿痛、发热、头痛, 以及乳痛等病症。

หยูจี: จุดสิงของเส้นลมปราณปอด อยู่บริเวณขอบ
ฝ่ามือด้าน radial ตรงกึ่งกลางของกระดูกฝ่ามือที่ 1 ตรง
รอยต่อสีผิว ข้อบ่งใช้: ไอ ไอเป็นเลือด คอแห้ง เจ็บคอ
เป็นไข้ ปวดศีรษะ และปวดต้านม

yuji (LU 10): the xing point of the lung meridian,

located at the midpoint of the radial side of the 1st metacarpal bone on the dorso-ventral boundary.

Indications: cough, hemoptysis, dry mouth, sore throat, fever, headache, and mastalgia.

玉屏风散 (yù píng fēng sǎn): 组成: 防风、黄芪、白术。功用: 益气固表止汗。主治: 表虚自汗。

ยู่ผิงเฟิงसान: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาผิงเฟิง หวงฉี และป๋ายจู้ *สรรพคุณ:* เสริมพลังลมปราณผิงกั ภูมิต้านทานภายนอก และระงับเหงื่อ *ข้อบ่งใช้:* เหงื่อออกง่ายเหตุ ภาวะพร่องภายนอก

yupingfeng powder: a formula composed of *fangfeng*, *huang qi*, and *baizhu*. *Actions:* replenishing *qi* to stabilize the exterior and stop sweating. *Indications:* spontaneous sweating due to exterior deficiency.

郁热 (yù rè): 每因情志不舒而有微热, 兼胸闷、急躁易怒等表现, 多为气郁。

ยู่เร่อ: ไข้จากลมปราณอัดอั้น มีไข้ต่ำ ๆ ทุกครั้งที่อารมณ์อัดอั้น ร่วมกับแน่นหน้าอก กระวนกระวาย โมโหง่าย มักเกิดจากลมปราณติดขัด

qi-stagnation fever: A low grade fever occurs everytime the patient feels moody, accompanied with tightness of the chest, irritability, and short tem-per. It is mostly caused by *qi* stagnation.

玉堂 (yù táng): 位于胸部, 横平第 3 肋间隙, 在前正中线上。主治: 咳嗽, 气喘, 胸闷, 胸痛, 乳房胀痛, 呕吐等病症。

ยู่ถาง: จุดฝังเข็มบริเวณหน้าอก บนแนวทึ่งกลางลำตัว ด้านหน้า ระดับช่องซี่โครงที่ 3 *ข้อบ่งใช้:* ไอ หอบ แน่นหน้าอก ปวดทรวงอก ปวดคัดเต้านม และอาเจียน

yutang (CV 18): an acupoint located on the anterior midline of the chest, at the 3rd intercostal space level. *Indications:* cough, dyspnea, tightness

of chest, thoracic pain, breast engorgement, and vomiting.

玉枕 (yù zhěn): 位于头部, 横平枕外隆凸上缘, 后发际正中旁开 1.3 寸。主治: 头痛, 颈项强痛, 目痛, 鼻塞等病症。

ยู่เจิน: จุดฝังเข็มบนศีรษะ ห่างจากขอบบนของ external occipital protuberance ตามแนวระนาบ 1.3 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* ปวดศีรษะ ปวดตึงต้นคอ ปวดตา และคัดจมูก

yuzhen (BL 9): an acupoint located on the head, 1.3 *cun* lateral to the upper border of the external occipital protuberance. *Indications:* headache, neck pain, stiff neck, sore eye, and nasal stuffiness.

或中 (yù zhōng): 位于胸部, 第 1 肋间隙, 前正中 线旁开 2 寸。主治: 胸肋胀满, 咳嗽, 气喘, 痰多 等病症。

ยู่จง: จุดฝังเข็มบริเวณหน้าอก ตรงช่องซี่โครงช่องที่ 1 ห่างจากแนวทึ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 2 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* แน่นหน้าอกและสีข้าง ไอ หอบ และเสมหะมาก

yuzhong (KI 26): an acupoint located in the 1st intercostal space, 2 *cun* lateral to the anterior midline. *Indications:* distention of chest and hypo-chondrium, cough, dyspnea, and profuse sputum.

瘀阻脑络 (yū zǔ nǎo luò): 瘀血犯头, 阻滞脑络。表现为头痛、头晕为主的证候。

ยู่จูหน่าวลั่ว: เลือดคั่งอุดกั้นหลอดเลือดฝอยสมอง เลือดคั่งกระทบศีรษะ อุดกั้นหลอดเลือดฝอยสมอง มีอาการปวดและเวียนศีรษะ

blood stasis obstructing brain collateral: the retention of blood stasis attacking the head and obstructing the brain collateral, manifested as headache and dizziness.

远血 (yuǎn xuè): 先便后血, 大便出血暗红或紫

黑, 或如柏油状的表现, 多为胃脘等部位出血。

หย่วนเซวี่เย: ถ่ายดำ เลือดออกตามหลังการขับถ่าย อุจจาระ เป็นเลือดสีแดงคล้ำ สีม่วงดำ หรือมีลักษณะ คล้ายยางมะตอย มักเกิดจากเลือดออกในกระเพาะอาหาร

melena: bleeding after defecation with dark red, dark purplish or asphalt-like color, mostly caused by bleeding from the stomach.

渊腋 (yuān yè): 位于胸外侧区, 第 4 肋间隙中, 腋中线上。主治: 胸胁胀痛, 上肢痹痛, 腋下肿等病症。

เยวี่ยนเย: จุดฝังเข็มบริเวณซี่ข้าง ตรงช่องซี่โครงที่ 4 ในแนวเส้นกึ่งกลางรักแร้ *ข้อบ่งใช้:* ปวดแน่นหน้าอก หรือซี่ข้าง ปวดแขน และรักแร้บวม

yuanye (GB 22): an acupoint located on the lateral chest, in the 4th intercostal space on the midaxillary line. *Indications:* distending pain of chest and hypochondrium, upper limb pain, and swollen axilla.

越经传 (yuè jīng chuán): 病邪自外侵入, 向里发展, 由某一经病症转变为另一经病症, 称为“传经”。其中若不按伤寒六经的相传顺序, 而是隔一经或两经以上相传者, 称为“越经传”。

เยวี่ยจิงฉวน: การลุกลามข้ามเส้นลมปราณ บั๊จยักก่อโรคภูรานจากภายนอกเข้าสู่ภายใน จากเส้นลมปราณหนึ่งไปสู่อีกเส้นหนึ่ง เรียกว่า “ฉวนจิง” ส่วนการลุกลามที่ไม่เรียงลำดับเส้นลมปราณตามหลักซางห่านลิวจิงโดยลุกลามข้ามเส้นลมปราณตั้งแต่ 1 เส้นขึ้นไป เรียกว่า “เยวี่ยจิงฉวน”

skipping meridian transmission: An evil *qi* invades from the exterior to interior. When a disease condition transmits from one meridian to another, it is called “*chuan jing*”. If the transmission is not followed the *shanghan* six meridians order but

skipping order of one or more meridians, it is called “*yuejingchuan*”

云门 (yún mén): 位于胸部锁骨下窝凹陷中, 肩胛骨喙突内缘, 前正中线旁开 6 寸。主治咳嗽、气喘、胸满、心痛彻背、肩背痛等病症。

หยูวินเหมิน: จุดฝังเข็มบริเวณหน้าอก ตรงแอ่งใต้กระดูกไหปลาร้า อยู่ medial ต่อ coracoid process ของกระดูกสะบัก ห่างจากแนวกึ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 6 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* ไอ หอบ แน่นหน้าอก จุกลิ้นปี่ ร้าวไปหลัง และปวดสะบัก

yunmen (LU 2): an acupoint located in the infraclavicular fossa, medial to the coracoids process, 6 *cun* lateral to the anterior midline. *Indications:* cough, dyspnea, thoracic fullness, epigastric pain radiating to scapula, and scapular pain.

Z

脏病多虚 (zàng bìng duō xū): 五脏化生和贮藏精气, 其病变多表现为藏精不足的虚证。

จั้งบึงตัวซู่: โรคอวัยวะตันมักพร่อง อวัยวะตันทั้งห้า มีหน้าที่สร้างและกักเก็บลมปราณสารจำเป็น พยาธิสภาพมักเกิดจากกักเก็บสารจำเป็นไม่พอ แสดงออกเป็นภาวะโรคพร่อง

zang illness mostly deficient: Five *zang*-organs produce and store the essence. Their pathology mainly manifests as deficiency disease-condition which is mostly caused by inadequate storage of the essence.

脏腑气化 (zàng fǔ qì huà): 脏腑功能活动的体现。

จั้งฝู่ชีฮว่า: การแปรสภาพโดยลมปราณอวัยวะภายในสู่ สิ่งที่ปรากฏให้เห็นถึงการทำหน้าที่ของอวัยวะภายใน

transformation by zangfu qi: manifestations of the functions of *zangfu*-organs.

脏腑之精 (zàng fǔ zhī jīng): 分藏于脏腑之中的精。

จางฝูจือจิง: สารจำเป็นอวัยวะภายใน สารจำเป็นที่เก็บอยู่ในอวัยวะภายใน

zangfu essence: the essence stored in zangfu-organs.

燥湿相济 (zào shī xiāng jì): 脾喜燥恶湿与胃喜润恶燥相互既济。

จ้าวซือเซียงจี: แห่งชื้นเสริมส่ง การส่งเสริมกันระหว่างม้ามซึ่งชอบความแห้งแต่ไม่ชอบความชื้นกับกระเพาะอาหารซึ่งชอบความชื้นแต่ไม่ชอบความแห้ง

dryness-damp intercourse: an intercourse between dryness-preference and damp-aversion of spleen and damp-preference and dryness-aversion of stomach.

增液承气汤 (zēng yè chéng qì tāng): 组成：玄参、麦冬、生地黄、大黄、芒硝。功用：滋阴增液，泻热通便。主治：热结阴亏证。

เจิงเย่เจิงชีทัง: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาเสวียนเซิน ม่ายตง เซิงตี้หฺวาง ต้าหฺวาง และหมางเซียวสรรพคุณ: บำรุงยิน เพิ่มสารน้ำ ระบายความร้อนและอุจจาระ ข้อบ่งใช้: ภาวะโรคยินพร่องเหตุความร้อนสะสมในลำไส้

zengyechengqi decoction: a formula composed of xuanshen, maidong, shengdihuang, dahuang, and mangxiao. Actions: nourishing yin, supplementing jin, releasing heat and inducing defecation. Indications: large intestinal heat accumulation with yin deficiency disease-condition.

章门 (zhāng mén): 脾之募穴。位于侧腹部，第11肋游离端的下际。主治：黄疸，胁痛，肝脾肿大；腹痛，腹胀，肠鸣，呕吐等病症。

จางเหมิน: จุด募ของม้าม อยู่บริเวณซี่ข้าง ตรงขอบล่างของปลายกระดูกซี่โครงที่ 11 ข้อบ่งใช้: ดีซ่าน ปวดซี่ข้าง

ตับและม้ามโต ปวดท้อง แน่นท้อง ท้องร้อง และอาเจียน
zhangmen (LR 13): the *mu* point of the spleen, located on the hypochondrium, on the inferior border of the free end of the 11th rib. Indications: jaundice, hypochondriac pain, hepatosplenomegaly, abdominal pain, abdominal distention, borborygmus, and vomiting.

胀痛 (zhàng tòng): 疼痛兼有胀感的表现，多为气滞所致。

จางทัง: ปวดแน่น อาการปวดร่วมกับความรู้สึกแน่น ๆ มักเกิดจากลมปราณติดขัด

distending pain: a pain accompanied with distending sensation, mostly caused by qi stagnation.

照海 (zhào hǎi): 内踝下缘边际凹陷中。主治：目赤肿痛，咽干，咽痛；月经不调，赤白带下，子宫脱垂；疝气，癃闭；癫痫等病症。

จ้าวไห่: จุดฝังเข็มตรงแอ่งอยู่ขอบล่างของตาตุ่มในข้อบ่งใช้: ตาอักเสบ คอแห้ง เจ็บคอ รอบเดือนผิดปกติ ตกขาวปนเลือด มดลูกหย่อน ไส้เลื่อน ปัสสาวะหยุด ปัสสาวะไม่ออก และลมชัก

zhaohai (KI 6): an acupoint located in the depression inferior to the medial malleolus. Indications: inflammation of eye, dry mouth, sore throat, irregular menstruation, bloody leukorrhea, prolapsed uterus, hernia, urinary dribbling, anuria, and epilepsy.

辄筋 (zhé jīn): 位于胸外侧区，第4肋间隙中，腋中线前1寸。主治：胸胁胀满，气喘不能平卧等病症。

เจ้อจิ้น: จุดฝังเข็มบริเวณซี่ข้าง ตรงช่องซี่โครงที่ 4 อยู่หน้าต่อแนวเส้นกึ่งกลางรักแร้ 1 ชู้น ข้อบ่งใช้: แน่นหน้าอกและซี่ข้าง และหอบจนนอนราบไม่ได้

zhejin (GB 23): an acupoint located on the lateral chest, in the 4th inter-costal space, 1 *cun* anterior to the midaxillary line. *Indications:* distention of chest and hypochondrium, and orthopnea.

诊病 (zhěn bìng): 以中医学理论为指导，综合分析四诊资料，判断疾病的种类，得出病名诊断的思维过程。亦称辨病。

เงินปั๋ง: การวินิจฉัยโรค กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลตามทฤษฎีการแพทย์แผนจีน โดยอาศัยการตรวจ 4 ประการ มาสรุปเป็นหมวดโรค แล้วประมวลเป็นชื่อโรค; เขียนปั๋ง ก็เรียก

disease diagnosis: an analytic process under the guidance of the basic TCM theory, which is based on the four diagnostic methods to categorize and obtain the name of the diseases; also called *bianbing*.

真气 (zhēn qì): 正气，或指元气。

เงินซี่: ลมปราณแท้ ลมปราณภูมิต้นทาน; หยวนซี่ ก็เรียก

true qi: healthy *qi*; also called *yuanqi*.

真人养脏汤 (zhēn rén yǎng zàng tāng): 组成：人参、当归、白术、肉豆蔻、肉桂、炙甘草、白芍、木香、诃子、罂粟壳。功用：涩肠止泻，温补脾肾。主治：脾肾虚寒之久泻久痢。

เงินเหรินหย่างจาง탕: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยา เหรินเซิน ตากุย ป้ายจู่ว ไ่ว่ไต้ไคว่ว ไ่ว่ก๊วย จื่อกานฉ่าว ป้ายสาว มู่เซียง เสอจื่อ และอิงซูเซียว สรรพคุณ: เหนี่ยวรั้งสมานลำไส้ ระงับท้องเสีย อุ้มน้ำรุงม้าม-ไต ขอบ่งใช้: อุจจาระร่วงหรือบิดเรื้อรังเหตุม้ามและไตเย็นพร่อง

zhenrenyangzang decoction: a formula composed of *renshen*, *danggui*, *baizhu*, *roudoukou*, *rougui*, *zhigancao*, *baishao*, *muxiang*, *hezi*, and *ying suqiao*. *Actions:* restraining intestinal motility to

stop diarrhea and warm-nourishing spleen and kidney. *Indications:* chronic diarrhea or dysentery caused by deficiency-cold of spleen and kidney.

真脏脉 (zhēn zàng mài): 在疾病危重期出现的无胃、无神、无根，为病邪深重，元气衰竭，胃气将绝而五脏真气败露的脉象。又称“败脉”、“绝脉”、“死脉”、“怪脉”。

เงินจ้างมาย: ชีพจรอวัยวะต้นแท้ ลักษณะชีพจรที่ไม่มีลมปราณกระเพาะอาหาร ไม่มีสุด และปัจจัยก่อโรคไม่มีราก พบในช่วงวิกฤตหรือป่วยหนัก เกิดเพราะปัจจัยก่อโรครุนแรงรุกรานจนลมปราณต้นกำเนิดสูญสิ้น ลมปราณกระเพาะอาหารหมดสิ้น ลักษณะชีพจรของแต่ละอวัยวะต้นจึงปรากฏ; ป้ายมาย เจวี่มาย ลือมาย หรือก๊วยมาย ก็เรียก

true zang pulse: a pulse without stomach *qi*, vital *qi*, and root, found during critical illness, it is caused by severe evil *qi* invasion leading to primordial *qi* exhaustion and stomach *qi* collapse, resulting in the appearance of the individual *zang* pulse; also called *baimai*, *juemai*, *simai* or *guaimai*.

怔忡 (zhēng chōng): 心跳剧烈，振动不停，不能自安的表现，多由痰瘀扰动或诸虚不足所致。

เจิงซง: ใจสั่นรุนแรง หัวใจเต้นแรง ใจสั่นไม่หยุด ไม่สามารถสงบเอง มักเกิดจากเสมหะและเลือดคั่งรบกวนหัวใจหรือภาวะโรคพร้อมต่าง ๆ

severe palpitation: palpitation with severe and continuous beating of the heart which cannot stop, mostly caused by sputum and blood stagnation disturbing the heart or certain deficiency disease-conditions.

正营 (zhèng yíng): 位于头部，前发际上 2.5 寸，瞳孔直上。主治头痛，眩晕，齿痛等病症。

เจิ้งหยิง: จุดฝังเข็มบนศีรษะ อยู่เหนือแนวชายผมขอบ

หน้าผาก 2.5 ชู่น ตรงกับแนวรูม่านตา *ข้อบ่งใช้*: ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ และปวดฟัน

zhengying (GB 17): an acupoint located on the head, directly above the pupil, and 2.5 *cun* posterior to the anterior hairline. *Indications*: headache, dizziness, and toothache.

秩边 (zhì biān): 位于骶区, 横平第 4 骶后孔, 骶正中嵴旁开 3 寸。主治: 腰骶痛, 下肢痿痹, 小便不利, 便秘, 痔瘡, 阴痛等病症。

จุดเปียก: จุดฝังเข็มอยู่ระดับรูกระเบนเหน็บที่ 4 ห่างจากแนวกึ่งกลางสันหลังตามแนวระนาบ 3 ชู่น *ข้อบ่งใช้*: ปวดเอว ปวดกระเบนเหน็บ ชาลิ้น ชาอ่อนแรง ปัสสาวะลำบาก ท้องผูก ริดสีดวงทวาร และปวดอวัยวะเพศในสตรี

zhibian (BL 54): an acupoint located on the sacral region, at the level of the 4th posterior sacral foramen, 3 *cun* lateral to the posterior midline. *Indications*: lumbosacral pain, atrophy or flaccid paralysis of lower limb, difficulty in urination, constipation, hemorrhoid, and vulvodynia.

炙甘草汤 (zhì gān cǎo tāng): 组成: 炙甘草、生姜、桂枝、人参、生地黄、阿胶、麦冬、麻仁、大枣。功用: 益气补血, 温阳复脉。主治: 阴血不足, 阳气虚弱证及虚劳肺痿。

จี้กานฉางทาจ: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาจี้กานฉ่าว เชิงเจียง กุ้ยจี้เอี๋ เหวินเซิน เชิงตี้ท้วง เออเจียว ม่ายตง หมาเหริน และต้าจ้าว **สรรพคุณ**: เสริมพลังลมปราณบำรุงเลือดอุ่นหยางปรับชีพจรให้ปกติ *ข้อบ่งใช้*: ภาวะโรคเลือดและลมปราณหยางพร่อง และโรคปอดเหี่ยวลีบเหตุสูญเสียสารยินและลมปราณ

zhigancao decoction: a formula composed of *zhigancao, shengjiang, gui-zhi, renshen, shengdihuang, ejiao, maidong, maren, and dazao*. *Actions*: replenishing qi-blood and warming yang to restore pulse. *Indications*: yang qi deficiency with heart blood insufficiency, and consumptive

lung atrophy due to yin and qi depletion.

支沟 (zhī gōu): 手少阳经经穴。位于前臂后区, 腕背侧横纹上 3 寸, 尺骨与桡骨间隙中点。主治: 耳鸣, 耳聋, 失音; 瘰癧; 胁肋痛; 呕吐, 便秘; 热病等病症。上颌窦手术、二尖瓣扩张分离术针刺麻醉常用穴。

จี้โกว: จุดจี้ของเส้นลมปราณซานเจียว อยู่บริเวณแขนด้านนอก เหนือแนวเส้นข้อมือ 3 ชู่น กึ่งกลางระหว่างกระดูก ulna กับ radius *ข้อบ่งใช้*: หูอื้อ หูตึง หูหนวก เสียงหาย วัณโรค ต่อมน้ำเหลืองที่คอ ปวดลิ้นข้างและชายโครง อาเจียน ท้องผูก และโรคที่มีไข้ ยังเป็นจุดฝังเข็มช่วยเสริมการระงับความรู้สึกที่ใช้บ่อยในการผ่าตัดโรคของไตและการขยายลิ้นหัวใจ

zhigou (TE 6): the *jing* point of the tripple energizer meridian, located on the dorsal side of the forearm, at the midpoint between the ulna and radius, 3 *cun* above the dorsal wrist transverse crease. *Indications*: tinnitus, hearing loss, aphonia, scrofula, hypochondriac pain, vomiting, constipation, and febrile diseases. It is commonly used in acupuncture anesthesia for surgery of maxillary sinus and mitral valve dilatation.

质化 (zhì huà): 病势依附于质势, 从体质而发生变化。

จี้ฮว่า: การเปลี่ยนแปลงตามสภาพร่างกาย แนวโน้มความรุนแรงของโรคขึ้นกับแนวโน้มพื้นฐานสุขภาพของแต่ละคน การแสดงออกของโรคจึงแตกต่างกันตามสภาพพื้นฐานของร่างกาย

constitutional transformation: A disease tendency depends on the constitutional tendency resulting in different clinical features.

志室 (zhì shì): 位于腰区, 第 2 腰椎棘突下, 后正中线旁开 3 寸。主治腰背痛, 遗精, 阳痿, 小便不利等病症。

จื่อชือ: จุดฝังเข็มบริเวณหลัง อยู่ห่างจากขอบล่างของปุ่มกระดูกสันหลังเอวที่ 2 ตามแนวระนาบ 3 ชุน **ข้อบ่งใช้:** ปวดหลังส่วนล่าง ผื่นเปียก เสื่อมสมรรถภาพทางเพศ และปัสสาวะลำบาก

zhishi (BL 52): an acupoint located on the back, 3 *cun* lateral to the lower border of the 2nd lumbar spinous process. *Indications:* low back pain, wet dream, impotence, and difficulty in urination.

质势 (zhì shì): 不同的体质类型有潜在的、相对稳定的倾向性。

จื่อชือ: แนวโน้มสุขภาพ สภาพพื้นฐานร่างกายแต่ละประเภทมีแนวโน้มสุขภาพที่ค่อนข้างคงตัว

health tendency: Each constitutional type of the body has relatively stable health tendency.

肢体痿废 (zhī tǐ wěi fèi): 肢体肌肉萎缩, 筋脉弛缓, 痿软不用, 多见于痿病、中风、截瘫。

จื่อถี้เหว่ยเฟย: แขนขาลีบอ่อนแรง กล้ามเนื้อแขนขาลีบ เส้นเอ็นหย่อน และอ่อนแรงจนใช้การไม่ได้ มักพบในผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้ออ่อนแรง โรคหลอดเลือดสมอง และอัมพาตครึ่งท่อน

disuse atrophy: atrophy of the muscles of the limbs and laxing of the tendons leading to loss of functions, mostly found in flaccid paralysis, stroke, and paraplegia.

指头螺瘿 (zhǐ tóu luó biě): 指头干瘪, 螺纹显露, 多因吐泻太过, 津液暴脱。

จื่อโถวหลัวเป่ย์: นิ้วแห้งกันหอยขัด ปลายนิ้วเหี่ยวแห้ง เห็นลายนิ้วมือชัดเจน มักเกิดจากร่างกายสูญเสียสารเหลวรุนแรงจากท้องเสียหรืออาเจียนมาก

wizened finger obvious fingerprint: obvious finger prints resulting from dry and shrunken fingers, mostly caused by severe vomiting or diarrhea, resulting in massive *jinye* loss.

至阳 (zhì yáng): 位于脊柱区, 在第 7 胸椎棘突下凹陷中, 后正中线上。主治: 黄疸, 身重; 腰背痛等病症。全子宫切除术针刺麻醉常用穴。

จื่อหยาง: จุดฝังเข็มบนแนวกึ่งกลางสันหลัง ตรงร่องใต้ปุ่มกระดูกสันหลังอกที่ 7 **ข้อบ่งใช้:** ดีซ่าน ตัวหนัก และปวดหลังส่วนล่าง ยังเป็นจุดฝังเข็มช่วยเสริมการระงับความรู้สึกที่ใช้บ่อยในการผ่าตัดมดลูก

zhiyang (GV 9): an acupoint located on the posterior midline, in the depression below the 7th thoracic spinous process. *Indications:* jaundice, heavy-body sensation, and low back pain. It is commonly used in acupuncture anesthesia for total hysterectomy.

滞颐 (zhì yí): 小儿口角不断流涎, 浸渍于两颐及胸前, 多为脾虚不能摄津。

จื่ออี: น้ำลายไหลย้อย น้ำลายไหลย้อยจากมุมปากประอะ เปื้อนแก้มและหน้าอกตลอดเวลาในเด็กเล็ก มักเกิดจากม้ามพร่องไม่สามารถดูดซับสารเหลวในปากไว้

infantile slobbering: salivation stains the cheek and chest of the infant all the time, mostly caused by spleen deficiency failing to restrain *jīn* fluid.

至阴 (zhì yīn): 足太阳经井穴。位于足趾, 小趾末节外侧, 趾甲根角侧后方 0.1 寸。主治: 头痛, 目痛, 鼻塞, 鼻衄; 胎位不正, 滞产; 足膝肿痛等病症。

จื่อยิ่น: จุดจิ่งของเส้นลมปราณกระเพาะปัสสาวะ อยู่ที่ปลายนิ้วเท้าที่ 5 ด้านนอก ห่างจากมุมโคนเล็บ 0.1 ชุน **ข้อบ่งใช้:** ปวดศีรษะ ปวดตา คัดจมูก เลือดกำเดาไหล ทารกในครรภ์ไม่กลับหัว คลอดยาก และปวดบวมข้อเท้าหรือข้อเท้า

zhiyin (BL 67): the *jīng* point of the bladder meridian, located on the lateral side of the distal phalanx of the little toe, 0.1 *cun* posterolateral to the corner of the nail. *Indications:* headache, sore

eye, nasal stuffiness, epistaxis, malposition of fetus, dystocia, pain, and swelling of knee or foot.

支正 (zhī zhèng): 手太阳经络穴。位于前臂后区, 腕背侧远端横纹 (阳谷) 上 5 寸, 阳谷与小海连线上。主治头痛, 颈项强痛; 热病, 癫狂; 肘臂酸痛等病症。

จื่อเจิ้ง: จุดลี้ของเส้นลมปราณลำไต้เล็ก อยู่บริเวณแขนด้านนอก ขีดไปทางกระดูก ulna เหนือหยางกุ (SI 5) 5 ชู่น บนแนวเส้นที่เชื่อมระหว่างหยางกุ (SI 5) กับเสี่ยวไห่ (SI 8) ข้อบ่งใช้: ปวดศีรษะ ปวดตึงต้นคอ โรคที่มีไข้ โรคจิตซึมเศร้า คลุ้มคลั่ง และปวดเมื่อยข้อศอก

zhizheng (SI 7): the *luo* point of the small intestine meridian, located on the dorsal side of the forearm closed to the ulna, 5 *cun* above *yanggu* (SI 5) on the line connecting *yanggu* (SI 5) and *xiaohai* (SI 8). *Indications:* headache, neck pain, stiff neck, febrile diseases, depressive psychosis, mania, and soreness of elbow.

中冲 (zhōng chōng): 手厥阴经井穴。位于手指, 中指末端最高点。主治: 中风昏迷、舌强不语, 心痛, 中暑, 晕厥, 热病, 小儿惊风等病症。

จงชง: จุดจี้ของเส้นลมปราณเยื่อหุ้มหัวใจ อยู่ที่จุดปลายสุดของนิ้วกลาง ข้อบ่งใช้: หมดสติเหตุโรคหลอดเลือดสมอง ลิ้นแข็งพูดไม่ได้ จุกลิ้นปี่ ลมแดด หมดสติ โรคที่มีไข้ และชักในเด็ก

zhongchong (PC 9): the *jing* point of the pericardium meridian, located on the tip of the middle finger. *Indications:* apoplectic coma, spastic tongue, epigastric pain, heat stroke, syncope, febrile diseases, and infantile convulsion.

中都 (zhōng dū): 足厥阴经郄穴。位于小腿内侧, 内踝尖上 7 寸, 胫骨内侧面的中央。主治疝气; 泄泻, 少腹痛; 崩漏, 恶露不绝等病症。

จงตู: จุดจี้ของเส้นลมปราณตับ อยู่บริเวณขาต่อนใน เหนือยอดตาตุ่มใน 7 ชู่น ตรงกลางกระดูกแข้ง ข้อบ่งใช้: ไล่เลื้อน ท้องเสีย ปวดท้องน้อยด้านข้าง ประจำเดือนมา มาก ประจำเดือนมากระปริดกระปรอย และน้ำคาวปลาไม่แห้ง

zhongdu (LR 6): the *xi* point of the liver meridian, located 7 *cun* above the tip of the medial malleolus, at the center of the tibial shaft. *Indications:* hernia, diarrhea, iliac pain, metrorrhagia, menorrhagia, and prolonged lochia.

中渚 (zhōng zhǔ): 位于股部, 腓横纹上 7 寸, 髂胫束后缘。主治: 下肢痿痹, 麻木, 半身不遂等病症。

จงตู: จุดฝังเข็มบริเวณต้นขาต่อนนอก อยู่เหนือรอยพับข้อเข่า 7 ชู่น ขีดขอบหลังของ iliotibial band ข้อบ่งใช้: ขาชา ขาลีบ ขาอ่อนแรง และอัมพาตครึ่งซีก

zhongdu (GB 32): an acupoint located on femoral region, 7 *cun* above the popliteal transverse crease and posterior to the iliotibial band. *Indications:* numbness, atrophy or flaccid paralysis of lower limb, and hemiplegia.

中封 (zhōng fēng): 足厥阴经经穴。位于内踝前, 胫骨前肌腱的内侧缘凹陷中。主治: 疝气引腰痛、少腹痛; 遗精, 小便不利等病症。

จงเฟิง: จุดจี้ของเส้นลมปราณตับ อยู่ด้านหน้าต่อตาตุ่มใน ตรงร่องอยู่ด้านในต่อเอ็น tibialis anterior ข้อบ่งใช้: ปวดไล่เลื้อนร้าวลงเอวหรือท้องน้อยด้านข้าง ผื่นเปียก และปัสสาวะขัด

zhongfeng (LR 4): the *jing* point of the liver meridian, located anterior to the medial malleolus, in the depression medial to the anterior tibialis tendon. *Indications:* hernial pain radiating to waist or iliac region, wet dream, and dysuria.